



Asiaa vastuuvakuutuksesta

“Sattuiko vahinko? Ei hätää, onhan meillä vastuuvakuutus.” Tämän tapaisista lausahduksista jää vaikutelma, että vastuuvakuutuksen ajatellaan olevan jonkinlainen kaiken kattava “tohelointivakuutus”. Eri vakuutusyhtiöiden tarjoamat vakuutustuotteet ovat sisällöltään erilaisia, mutta vastuuvakuutusten perusajatuksena on antaa taloudellista turvaa sellaisten vahinkojen varalta, joista vakuutuksen ottanut henkilö on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa.

Onkin siis ensiksi syvennyttävä hieman vahingonkorvausoikeutemme kiemuroihin sillä sieltä – toisin sanoen lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä – löytyvät suurelta osin vastuuvakuutuksen korvausperusteet. Vasta näiden lisäksi tulevat sovellettavaksi kuhunkin vakuutus sopimukseen liittyvät vakuutusehdot, joissa vakuutuksen korvauspiiriä on voitu laajentaa tai supistaa lain mukaisesta korvausvelvollisuudesta.

Ensimmäiseksi on hyvä muistaa, että suomalaisen vahingonkorvausoikeuden lähtökohta on se, että jokaisen on itse kärsittävä vahinko, joka häntä kohtaa. Kaikki tietävät, että huolellisillekin vahinkoja sattuu ja siksi niihin pitää kaikkien myös osata jollakin tavalla ennalta varautua. Tuttu varautumiskeino on ottaa esimerkiksi omistamalleen kodille tai autolle omaisuusvakuutus erilaisten vahinkotilanteiden varalle. Korvausvastuu voi pääsääntöisesti syntyä vain, jos moitittavalla tavalla yleistä huolellisuusvelvoitetta rikkoen aiheuttaa toiselle vahinkoa. Pääsääntöön on kyllä lainsäädännössä ja oikeuskäytännössä poikkeuksia, mutta nyt mietittäessä hevosen aiheuttamia vahinkoja erityisesti hevosenomistajan näkökulmasta, pärjää pääsäännön muistamallakin jo pitkälle.

Vain sellainen vahinko, joka on jollakin

moitittavalla toiminnalla toiselle aiheutettu, on vahinkoon syyllisen korvattava. Aiheuttamisella tarkoitetaan sitä, että syntyneen vahingon tulee olla syy-yhteydessä aiheuttajansa moitittavaan tekoon tai laiminlyöntiin. Vahinkoakaan ei olisi syntynyt, ellei aiheuttajan moitittavaa tekoa tai laiminlyöntiä olisi tapahtunut. Pelkkä hevosen omistaminen ei Suomessa synnytä hevosenomistajalle vahingonkorvausvastuuta kaikista eläimen aiheuttamista vahingoista. Eläimen omistaja tai muu henkilö, jonka huostassa eläin on, on vastuussa vahingosta, jos hän on vaikkapa eläimen ylläpidossa, huolehtimisessa, valvonnassa tai kiinnipidossa syyllistynyt huolimattomuuteen, varomattomuuteen, laiminlyöntiin tai muuhun moitittavaan menettelyyn. Vahingon satuttua olisikin tärkeää saada mahdollisimman nopeasti ja tarkoin dokumentoitua paitsi tapahtumat ja aiheutuneet vauriot, myös ne olosuhteet, joissa vahinko sattui.

Esimerkki 1: karkaaminen

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE neuvoo kuluttajia ja pienyrittäjiä muun muassa vakuutusasioissa, käsittelee lain ja vakuutusehtojen tulkintaa ja soveltamista koskevia erimielisyyksiä, sekä antaa ratkaisusuosituk-

sia vakuutuksiin liittyvissä valitusasioissa.

Vakuutuslautakunnan ratkaisutietokannasta löytyy joitakin käytännön esimerkkejä hevosten aiheuttamista vahingoista. Hevonen on pakoeläin, ja sen säikähtäminen ja pillastuminen, ja siitä toisen omaisuudelle aiheutunut vahinko ei välttämättä johdu käsittelijän huolimattomuudesta. FINEn ratkaisussa *) VKL 452/15 oli kyse tilanteesta, jossa vakuutetun omistamat hevoset olivat talviaikaan karanneet tarhastaan ja törmänneet karkumatkallaan ulkopuolisen henkilön ajamaan autoon. Kyseiset hevoset eivät saatujen selvitysten mukaan olleet aiemmin karanneet ja ne olivat ennen vahinkoa olleet asianmukaisessa kunnossa olevassa ja valaistussa sähköaitauksessa, jonka akkupaimen varmisti toiminnan myös sähkökatkojen aikana. Hevoset olivat ilmeisesti säikähtäneet, pillastuneet ja juosseet aidasta läpi. Vakuutusyhtiö katsoi ettei hevosten pidossa ollut osoitettavissa virheitä, puutteita tai laiminlyöntejä, eikä hevosten omistajalla näin ollen ollut korvausvelvollisuutta autolle aiheutuneista vahingoista. Auton vaurioita ei siis hevoset omistaneen henkilön vastuuvakuutuksen perusteella korvattu. Vakuutuslautakunta käsittelee päätöksestä tehdyn valituksen, piti vakuutusyhtiön kielteistä korvauspäätöstä



▲ Aitausten kunnossapito auttaa ehkäisemään karkaa misia.

▼ Hevonen on pakoeläin, ja sen säikähtäminen ja pillastuminen, ja siitä toisen omaisuudelle aiheutunut vahinko ei välttämättä johdu käsittelijän huolimattomuudesta. Kuva Minna Svartsjö

vakuutusehtojen mukaisena, eikä suosit-
tanut päätöksen muuttamista. Korvausta
tulisi hakea vaurioituneen omaisuuden
omasta vakuutuksesta – tässä tapauksessa
siis auton vapaaehtoisesta ajoneuvovakuu-
tuksesta.

Esimerkki 2: vahinko tarhassa

Kuluvalta vuodelta löytyy ratkaisu hevosten
toisilleen aiheuttamista vahingoista (FINE-
010138). Tilanomistaja oli ottanut ulkopuo-
lisen omistaman hevosen tarhattavaksi
yhdessä kahden oman hevosensa kanssa
samassa tarhassa. Viimeksi laumaan tullut
hevonen oli aiemminkin ulkoillut laumassa,
eikä ollut aiheuttanut muille hevosille pie-
niä nirhaumia vakavampia vammoja. Kun
kyseiset kolme hevosta olivat olleet tarhas-
sa yhdessä noin puolentoista kuukauden
ajan, tilanomistaja huomasi toisen oman
hevosensa jalan vahingoittuneen. Luu oli
mennyt poikki ja hevonen jouduttiin lopet-
tamaan. Eläinlääkärin antaman lausunnon
mukaan kyseessä oli todennäköisesti pot-
kusta aiheutunut vamma.

Tapahtumalle ei ollut silminnäkijöitä,
mutta tilanomistajan mukaan vahingon to-
dennäköisin syy oli viimeksi laumaan tulleen
hevosen hyökkäilevä käyttäytyminen. Kor-
vausta haettiin kyseisen hevosen omistajan
vastuuvakuutuksesta. Vakuutusyhtiö katsoi,
että hevoset olivat yhdessä tarhattuina osa-
puolten suostumuksella ja hevosten luonne
ja käyttäytyminen olivat osapuolten tiedos-
sa. Vahinko ei ollut johtunut hevosen omis-
tajan tuottamuksesta eikä häntä voitu pitää
korvausvelvollisena tapahtuneesta, joten

vakuutusyhtiö eväsi korvauksen. FINE kat-
soi, että viimeksi laumaan tulleen hevosen
omistajalla ei ollut hevosen aikaisemman
käyttäytymisen perusteella syytä epäil-
lä, etteikö sitä voisi laumaan laittaa. Jos se
kuitenkin tässä laumassa olisi käyttäytynyt
erityisen hyökkäilevästi, tilanomistajalla olisi
ollut mahdollisuus joko purkaa tarhausso-
pimus, tai muuttaa tarhausjärjestelyjä. FINE
katsoi myös jääneen selvittämättä, kumpi
kahdesta muusta hevosesta oli vahingon ai-
heuttanut. Näillä perusteilla FINE katsoi, ettei
hevosen omistajalla ollut korvausvastuuta
tilanomistajan hevoselle aiheutuneesta va-
hingosta, eikä suositannut vakuutusyhtiön
tekemän ratkaisun muuttamista. Korvausta
tulisi hakea hevosen omasta vakuutuksesta.

Vakuutuksen korvauspiiriä supistavat rajoitusehdot

Kaikkiin vakuutussopimuksiin sisältyy eri-
laisia vakuutuksen korvauspiiriä supista-
via rajoitusehtoja. Vastuuvakuutuksissa
esimerkiksi niin sanottu haltuun uskotun
omaisuuden rajoitusehto on hyvin yleinen.
Se sulkee vakuutuksen korvauspiiriin ulko-
puolelle vahingot, jotka ovat aiheutuneet
sellaiselle omaisuudelle, joka vahingon sat-
tuessa oli vakuutetun hallussa, lainassa tai
muutoin hänen hyödykseen käytettävänä.
Ratkaisussa VKL 776/06 on käsitelty juuri
tällaista tilannetta. Hevosen osaomistajan,
joka toimi myös kyseisen hevosen valmen-
tajana, oli ollut tarkoitus omalla autollaan
kuljettaa hevonen raveihin, mutta ravipäi-
vänä auto olikin epäkunnossa. Toisen ravi-
tallin hevosautossa oli tilaa, joten oli sovittu,

että raveihin lähdetään yhdessä ja hevonen
saa kyydin tuon toisen tallin hevosautolla.
Omistaja-valmentaja oli lastannut hevosen
itse, mutta sitonut sen väärin kiinni. Kulje-
tuksen aikana hevonen oli virheellisen kiin-
nityksen vuoksi päässyt hyppäämään auton
ruokintakaukalon yli. Hevosen irrottamiseksi
auton väliseiniä ja sisustusta jouduttiin
purkamaan. Autolle aiheutuneista vahin-
goista haettiin korvausta hevosvakuutuk-
seen sisältyvästä vastuuvakuutuksesta. Va-
kuutusyhtiö eväsi korvauksen vakuutuksen
haltuun uskottua omaisuutta koskeneen
rajoitusehdon nojalla. Vakuutuslautakunta
katsoi vaurioituneen hevosauton olleen
vakuutusehtojen tarkoittamalla tavalla he-
vosen omistaja-valmentajan hyödykseen
käytettävänä, eikä suositannut epävän
päättöksen muuttamista.

Vastuuvakuutuksesta saattaa olla apua,
vaikka aiheutunut vahinko ei lopulta tulisi-
kaan korvattavaksi. Vastuuvahinkojen sel-
vittely vaatii usein sellaista erityisosaamis-
ta, jota hevosenomistajalla itsellään ei ehkä
ole. Vakuutusyhtiö voi avustaa tai edustaa
vakuutettua neuvotteluissa korvauksen-
vaatijan kanssa. Tällä voi olla suuri merkitys
neuvottelujen lopputulokseen. Vastuuvakuu-
tus voi joissain tilanteissa korvata myös
oikeudenkäyntikuluja, jos sinut korvausky-
symyksen takia haastetaan oikeuteen.

**Päivi Kangas, tuotepäällikkö,
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö**

*) ratkaisut löytyvät kokonaisuudessaan
osoitteesta [https://www.fine.fi/
ratkaisutietokannat.html](https://www.fine.fi/ratkaisutietokannat.html)